

PARTNERSKABSAFTALE

om erhvervsfyrtårnet for fangst, transport,
anvendelse og lagring af CO₂

Baggrund

Denne aftale etablerer og fastlægger rammerne for partnerskabet om udviklingen af et erhvervsfyrtårn for CO₂-fangst. Erhvervsfyrtårnet dækker over både fangst, transport, anvendelse og lagring af CO₂. Formålet med partnerskabet er at skabe en ramme for strategisk og koordineret udvikling af erhvervsfyrtårnet på kort og længere sigt. Det gælder blandt andet, at:

- Arbejde for at erhvervsfyrtårnet udvikler en dansk styrkeposition, som gør Danmark dygtigere, grønnere og rigere, og hvis internationale potentiale indfries ved, at der udvikles danske eksportsucceser, og tiltrækkes udenlandske investeringer.
- Sikre samarbejde på tværs af landsdelene om udviklingen af de forskellige erhvervsfyrtårne, og arbejde for, at erhvervsfyrtårnene kommer hele deres landsdel såvel som hele Danmark til gavn.
- Formulere fælles målsætninger for videreudviklingen af erhvervsfyrtårnet.
- Adressere barrierer for erhvervsfyrtårnets fremdrift og nye potentialer.
- Se på behovet for at igangsætte yderligere initiativer, der kan bidrage til at udvikle erhvervsfyrtårnet.
- Koordinere opfølgning på Vækstteam Nordjyllands anbefalinger.
- Understøtte sammenhæng til øvrige indsatser på nationalt, regionalt og lokalt niveau.

Partnerskabsaftalen består dels af en strategi for udviklingen af erhvervsfyrtårnet med sigtelinjer for arbejdet frem mod 2025, og dels af en handlingsplan, der beskriver de aktiviteter, som parterne er enige om at igangsætte frem mod 2025. Parterne vil løbende drøfte, hvilke yderligere aktiviteter der kan være behov for at igangsætte – både frem mod 2025 og i de efterfølgende år – for at realisere det fulde potentiale i erhvervsfyrtårnet.

Partnerskabet omfatter konsortiet for erhvervsfyrtårnet for CO₂-fangst, Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse, Erhvervshus Nordjylland, Erhvervsministeriet, Klima, - Energi- og Forsyningsministeriet, Udenrigsministeriet og Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Partnerskabet mødes i udgangspunktet to gange årligt, og drøfter udviklingen i arbejdet med erhvervsfyrtårnet. Det er Erhvervsministeriet, der inviterer og varetager mødeafviklingen. Partnerskabsaftalen genbesøges én gang årligt.

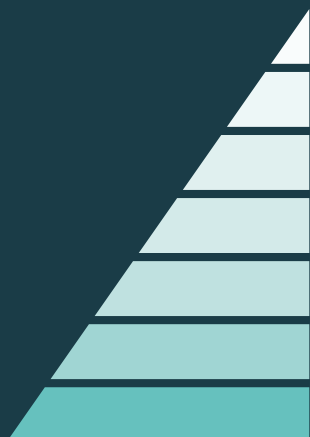
Strategi

Nordjylland står stærkt på det grønne område og har en række styrker og potentialer, der gør landsdelen særligt velegnet til at udvikle et grønt erhvervseventyr med udgangspunkt i fangst, transport, anvendelse og lagring af CO₂. Der findes i Nordjylland en række større punktkilder for udledning af CO₂ samt potentielle lagringsmuligheder for CO₂ i undergrunden ud for Nordjyllands kyster og på land, ligesom landsdelen har et stærkt og internationalt anerkendt forskningsmiljø inden for energi- og resourcesystemer.

Parterne er enige om, at erhvervsfyrtårnet for CO₂-fangst i Nordjylland kan være spydspids for den nationale udvikling af fremtidens styrkeposition inden for CCUS til gavn for vækst og beskæftigelse samt en grøn erhvervsudvikling, der kan sætte Danmark på verdenskortet som førende inden for CO₂-fangst og understøtte, at Danmark opnår klimaneutralitet senest i 2050.

Parterne er enige om, at erhvervsfyrtårnet skal styrke udvikling af CCUS og bidrage til, at det bliver en ny grøn styrkeposition for Danmark. Det kræver en stærk virksomhedsinvolvering, og fokus på at understøtte virksomhederne i at udvikle nye grønne løsninger i samarbejde med relevante vidensmiljøer og klyngeorganisationer. Det kræver ligeledes, at staten bidrager aktivt, herunder ved at arbejde for at fjerne barrierer for udviklingen.

Parterne er med denne aftale enige om at igangsætte en række aktiviteter, der skal understøtte udviklingen af erhvervsfyrtårnet, herunder den vision, som blev formuleret af regeringens vækstteam for Nordjylland.

Vision

Nordjylland skal være en international foregangsregion for fremtidens grønne erhverv og vise verden de store klimagevinster såvel som de store vækst- og beskæftigelsesmuligheder, der kan høstes ved at videreudvikle, sammentænke, anvende og eksportere nye grønne teknologier, bl.a. ved at udnytte digitale løsninger og etablere relevant infrastruktur. Ambitionen er at fange, anvende eller lagre CO₂ fremfor at udlede den og at producere fremtidens grønne brændstoffer og andre produkter med indfanget CO₂ og brint.

Sigtelinjer for partnerskabets arbejde med udvikling af erhvervsfyrtårnet

I perioden 2022-2025 er partnerskabet enige om, at der arbejdes på følgende sigtelinjer og kerneaktiviteter for udviklingen af et erhvervsfyrtårn inden for CO₂-fangst i Nordjylland.

- **Frem mod 2025 styrkes forankringen af arbejdet med at udvikle et erhvervsfyrtårn for fangst, transport, anvendelse og lagring af CO₂:** Dette indebærer bl.a. at styrke virksomhedsengagementet og private investeringer samt få flere centrale aktører med, der sikrer at hele CCUS-værdikæden er repræsenteret.
- **Frem mod 2025 udvikles infrastrukturen til fangst, transport, anvendelse og lagring af CO₂ i Nordjylland:** Det skal bl.a. ske gennem en kortlægning af den grønne infrastruktur samt regeltjek af barrierer for udvikling af CCUS-værdikæden og lagringsmuligheder af CO₂ på de nordjyske havne og i den danske undergrund, herunder ud fra Hanstholm Havn. Endvidere er der frem mod 2025 udviklet en samlet plan for etablering af rørinfrastruktur til transport af både CO₂ og brint, mellemlagre på de nordjyske havne samt indgået strategiske partnerskaber om CO₂-fangst. Endvidere er politiske aftaler om CCS og PtX af betydning for den videre udvikling af erhvervsfyrtårnet under implementering.
- **Der skal frem mod 2025 udvikles et mere sammenhængende energi- og resourcesystem i Nordjylland med fangstanlæg fra flere nordjyske punktkilder:** Der skal frem mod 2025 være igangsat forberedende arbejder til fangst fra de 10-15 største punktkilder i Nordjylland. Det skal ske med afsæt i den indsamlede viden om de løsninger og den teknologi, der udvikles ved gennemførelsen af test- og demonstrationsprojekter om CO₂-fangst, anvendelse og lagring. Der er desuden udarbejdet planer for opskalering til industrielt skala for øvrige punktkilder samt en plan for, hvordan erfaringerne kan udbredes til øvrige CO₂-klyngesamarbejder.
- **Frem mod 2025 opdyrkes CCUS-værdikæden i Danmark, således at virksomheder kan være leverandører af teknologi og løsninger til fremtidens grønne erhverv inden for CCUS:** Der gennemføres en målrettet indsats for at styrke SMV'er og iværksættere samt øvrige virksomheder gennem innovationsforløb i tilknytning til de gennemførte test- og demonstrationsprojekter mhp. at synliggøre erhvervspotentialer inden for CCUS og sikre forsat virksomhedsengagement. Der iværksættes endvidere en målrettet indsats ift. tiltrækning af udenlandske investeringer i CCUS.
- **Frem mod 2025 udvikles fremtidens grønne arbejdsstyrke med Nordjylland som foregangsregion:** Der udarbejdes en samlet plan for udviklingen af fremtidens grønne arbejdsstyrke i Nordjylland med kompetenceløftgivende aktiviteter. Indsatsen skal understøtte at der tilvejebringes de rette kompetencer og viden i virksomhederne, bl.a. ved gennemførelse af opkvalificeringsforløb i dialog med erhvervsskoler og vidensinstitutioner, talentudvikling, entreprenørskab samt tiltag i forhold til tiltrækning af international arbejdskraft. Frem mod 2030 er det konsortiets ambition, at der skal dannes 5.000 nye arbejdspladser i CCUS-industrien i Danmark.

For at nå sigtelinjerne i 2025 er der behov for tydelig fremdrift år for år og trinvis afklaring af forskellige elementer i arbejdet med erhvervsfyrtårnet. Det skal for eksempel hurtigst muligt afklares, hvordan der kan etableres en infrastruktur, som kan muliggøre CO₂-fangst i stor skala. Det afklares bl.a. nærmere i forbindelse med CCS-klyngens aktiviteter og i udarbejdelsen af et roadmap, der skal vise vejen til etableringen af en grøn infrastruktur fra begyndelsen af 2023 og frem. Afklaring om infrastruktur vil give virksomhederne bedre forudsætninger for at træffe beslutning om investeringer i området.

Staten vil aktivt bidrage til at realisere ovenstående sigtelinjer, og arbejde for at fjerne barrierer for udviklingen, herunder ved at gennemføre de aktiviteter, som fremgår af handlingsplanen. Arbejdet med erhvervsfyrtårnet indebærer stort potentiale for at øge eksporten og tiltrække investeringer til Danmark. Derfor vil Udenrigsministeriet indgå i arbejdet med at udvikle erhvervsfyrtårnet mhp. at understøtte internationaliseringsaktiviteter, herunder investeringstiltrækning, innovation og eksportfremme. Det skal bidrage til at sikre, at vi udvikler det internationale potentiale i erhvervsfyrtårnet fra start og indfrier eksport- og investeringsfremmepotentialet på sigt.

Udviklingen af erhvervsfyrtårnet vil have national og international rækkevidde, og tilgangen i arbejdet er at være åben, hvor alle relevante virksomheder og øvrige aktører, som ønsker at bidrage til arbejdet, er velkomne. Erhvervsfyrtårnet vil have særligt fokus på at understøtte erhvervsudviklingen gennem private investeringer og kommerciel udvikling og anvendelse af nye løsninger inden for fangst, transport, lagring og anvendelse af CO₂, der kan afsættes på eksportmarkederne.

Igangsatte indsatser

Konsortiet bag erhvervsfyrtårnet har påbegyndt udviklingen af erhvervsfyrtårnet ved at igangsætte en række aktiviteter med finansiering fra Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse. Aktiviteterne beskrives i handlingsplanen.

Parallelt hermed har regeringen med et flertal af Folketingets partier med principaftale om en køreplan for lagring af CO₂ af 30. juni 2021 samt aftale om en køreplan for fangst, transport og lagring af CO₂ af 14. december 2021 taget en række vigtige skridt i udviklingen af området og herigennem fulgt op på en række anbefalinger fra vækstteam Nordjylland om at understøtte udviklingen af et erhvervsfyrtårn inden for CCUS. I forlængelse heraf er der nedsat CCS-klyngesamarbejder i en række danske byer, herunder i Aalborg. Klyngesamarbejderne skal bl.a. afsøge 1) den mest hensigtsmæssige udvikling af infrastrukturen, 2) kortlægge eksisterende punktkilder og deres forventninger til fremtidige udledninger samt 3) afsøge væsentlige barrierer for udviklingen af infrastrukturen i den pågældende geografi samt samspillet til anden teknologiudvikling så som Power-to-X.

Med denne partnerskabsaftale vil det nedsatte CCS-klyngesamarbejde i Aalborg integrere sine aktiviteter i konsortiets udarbejdelse af et 'roadmap', der skal vise vejen til etableringen af en grøn infrastruktur.

De politiske aftaler om CCS skaber samtidig rammerne for udmøntning af en CCUS-pulje på 16 mia. kr., der skal bidrage til at fremme udviklingen af værdikæden og levere drivhusgasreduktioner frem mod 2025 og 2030 samt styrker rammebetingelser til etablering af fuldskala CO₂-fangst og -lagring i Danmark ved bl.a. at muliggøre udvikling af den danske lagringskapacitet, hvor alle tilladelsesregimer i forhold til CO₂-lagring skal være klar tidsnok til, at dansk lagring er muligt i 2025 samt at der sikres en klar lovhjemmel til CO₂-fangst på affaldsforbrændings- og biomasseanlæg. Endvidere lægger regeringen, med sit udspil til grøn skattereform, op til en høj og mere ensartet CO₂-afgift i Danmark, der er et centralt værktøj til at opnå målsætning om at reducere klimabelastende udledninger i Danmark mod 70 pct. frem mod 2030 og skabe markedstræk for CCS-teknologier.

Parterne er enige om, at der er store perspektiver i anvendelsesmuligheder af indfanget CO₂ til udvikling af PtX-produkter. For at skabe rammerne for udvikling af PtX-industrien i Danmark har regeringen d. 15. december 2021 præsenteret en Strategi om fremtidens grønne brændstoffer og med et bredt flertal af Folketingets partier blevet enige om en aftale d. 15. marts 2022 om udvikling og fremme af brint og grønne brændstoffer. På den baggrund vil anvendelsen af CO₂ til PtX-produktion blive inddraget i udarbejdelsen af et road map for udviklingen af den grønne infrastruktur i Nordjylland.

Handlingsplan

Parterne er enige om i perioden 2022-2025 at igangsætte følgende initiativer, der understøtter den videre udvikling af erhvervsfyrtårnet.

Sigtelinje 1:

Frem mod 2025 styrkes forankringen af arbejdet med at udvikle et erhvervsfyrtårn for fangst, transport, anvendelse og lagring af CO₂	Tidshorisont
<i>Parterne er enige om at igangsætte følgende aktiviteter:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Konsortiet arbejder for at styrke virksomhedsengagementet og private investeringer i udviklingen af erhvervsfyrtårnet.	2022-2025
<ul style="list-style-type: none"> Konsortiet arbejder for at udvide partnerkredsen bag konsortiet med yderligere relevante aktører, der kan bidrage til at udvikle en danske styrkeposition inden for fangst, transport, lagring og anvendelse af CO₂, og realisere erhvervspotentialerne forbundet hermed, herunder sørge for at hele værdikæden inden for CCUS er repræsenteret.	2022-2025

Sigtelinje 2:

Frem mod 2025 udvikles infrastrukturen til fangst, transport, lagring og anvendelse af CO₂ i Nordjylland	Tidshorisont
<i>Konsortiet vil med de tildelte midler fra Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse igangsætte følgende aktiviteter:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Konsortiet vil foretage en analyse af de nordjyske havnes potentialer for at agere ind- og udskibningshavne, CO₂-mellemlager og producenter af PtX til den maritime industri. De foreløbige resultater drøftes i partnerskabet. Den endelige analyse præsenteres for partnerskabet.	2023
<ul style="list-style-type: none"> Konsortiet vil sammen med øvrige relevante aktører gennemføre en kortlægning af infrastrukturen til fangst, transport, anvendelse og lagring af CO₂ mhp. at udvikle CCUS-værdikæden i Nordjylland og tydeliggøre det kommercielle potentiale og muligheder i fyrtårnet. Resultater fra kortlægningen drøftes løbende i partnerskabet. Konsortiet vil på baggrund af kortlægningen udarbejde et roadmap for udvikling af CCUS-værdikæden i Nordjylland, der forelægges for partnerskabet.	2022-2023
<i>Parterne er enige om at igangsætte følgende yderligere aktiviteter:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Det nedsatte CCS-klyngesamarbejde i Aalborg vil integrere sine aktiviteter i konsortiets udarbejdelse af et roadmap, der skal vise vejen til etableringen af en grøn infrastruktur.	2022-2023

<ul style="list-style-type: none"> CCS-klyngen forventes at komme med deres endelige anbefalinger til den mest hensigtsmæssige udvikling af bl.a. CO₂ transport- og infrastrukturløsninger senest den 2. januar 2023. Konsortiet vil i fællesskab med Erhvervsministeriet drøfte den videre proces og udvikling af en grøn infrastruktur i første halvdel af 2023 	2023
<ul style="list-style-type: none"> Konsortiet og staten er enige om, at konsortiets kortlægning af udvikling af den grønne infrastruktur i Nordjylland og arbejdet i CO₂-klynge-samarbejdet i Aalborg skal lede frem til, at der udvikles et fælles grundlag for udbygning af den grønne infrastruktur med udgangspunkt i CCS-værdikæden i Nordjylland. 	2022
<ul style="list-style-type: none"> Parterne noterer sig, at der er afsat hhv. 100 mio. kr. fra Fonden for retfærdig Omstilling til udvikling af de lokale erhvervsfyrtårne, 190 mio. kr. til udvikling af lokale værdikæder for CO₂-fangst, transport, anvendelse og lagring, 100 mio. kr. til at etablere en supplerende indsats til brintområdet og 77 mio. kr. til at understøtte den grønne omstilling i danske SMV'er bredt set. Konsortiet vil arbejde for, at der igangsættes forudsætningssskabende aktiviteter til, at der kan søges i et kommende opslag. 	2022
<ul style="list-style-type: none"> En række offentlige og private tilbud kan på forskellig vis understøtte udvikling af løsninger inden for fangst, transport, anvendelse og lagring af CO₂. Erhvervsstyrelsen vil kortlægge relevante kilder til finansiering af yderligere aktiviteter i arbejdet med erhvervsfyrtårnet. 	2022-2023
<ul style="list-style-type: none"> Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet vil i overensstemmelse med CCS aftalen af 14. december 2021 arbejde for at fremme og styrke CCS gennem EU-regulering, bl.a. gennem udvikling af et fælles-europæisk certifikationssystem for CO₂-optag, der på sigt kan kobles med bedre incitamenter via EU's kvotehandelssystem. 	2022
<ul style="list-style-type: none"> Konsortiet vil igangsætte en indsats for at tiltrække udenlandske virksomheder og investeringer til Nordjylland med fokus på CCUS og PtX. Invest in Denmark, under Udenrigsministeriet, vil understøtte arbejdet med tiltrækning af udenlandske investeringer inden for CCUS. 	2023
<ul style="list-style-type: none"> Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet vil jf. CCS aftalen af 14. december 2021 arbejde for, at tilladelsesregimer i forbindelse med lagring af CO₂ skal være klar tidstnok til, at dansk lagring er muligt i 2025, så dansk lagerkapacitet kan være en potentiel aftager for indfanget CO₂ i første udmøntning af CCUS-puljen. 	2022
<ul style="list-style-type: none"> Konsortiet vil indgå i samarbejder med øvrige strategiske partnerskaber, der arbejder inden for fangst, transport, anvendelse og lagring af CO₂ for at sikre sammentænkning og koordination i forhold til arbejdet med at udvikle et erhvervsfyrtårn inden for CCUS, herunder partnerskabet for CO₂-fangst og -lagring nedsat af bl.a. DI Energi, Dansk Fjernvarme samt Danske Rederier. . 	2022
<ul style="list-style-type: none"> Innovationsfonden har afsat 201 mio. kr. til forsknings- og innovationspartnerskab for CO₂-fangst. Der er stort potentiale for samarbejde mellem forsknings- og innovationspartnerskabet og konsortiet for erhvervsfyrtårnet for CO₂-fangst. Innovationsfonden og Erhvervsstyrelsen vil derfor facilitere en dialog mellem konsortiet for erhvervsfyrtårnet og forsknings- og innovationspartnerskabet mhp. at afsøge, hvordan der bedst etableres et samarbejde, herunder hvordan erhvervsfyrtårnet kan bruges som en platform for at teste implementeringen af de forsknings- og innovationsaktiviteter, som gennemføres med bevillingen fra Innovationsfonden. 	2022 og frem
<ul style="list-style-type: none"> Der er afsat 210 mio. kr. i 2022 til De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland (GEUS) til kortlægning af potentielle CO₂-lagerlokaliteter. Potentielle lagringsmuligheder af indfanget CO₂ i den danske undergrund, herunder i Nordjylland vil løbende blive drøftet i partnerskabet. På nuværende tidspunkt vurderer GEUS, at de kystnære strukturer Inez og Lisa er modne nok til at indgå i en udbudsrunde. Derudover planlægger GEUS forundersøgelser i Jammerbugt strukturen ca. 9 km fra den nordjyske kyst og på land i Gassum strukturen beliggende i Mariagerfjord og Randers kommuner samt muligvis Thorning strukturen i Silkeborg, Ikast-Brande og Viborg, hvis der er politisk opbakning fra kommunerne. 	2022 og frem
<ul style="list-style-type: none"> For at udnytte synergier etableres et dialogforum med erhvervsfyrtårnene i Sydjylland og på Bornholm om udvikling af grøn energiteknologi med henblik på at etablere samarbejde om konkrete tiltag. 	2022 og frem
<ul style="list-style-type: none"> Benyttelse af eksisterende test- og demonstrationsfaciliteter, kan bidrage til udviklingen af erhvervsfyrtårnet. Uddannelses- og Forskningsministeriet vil i gå dialog med konsortiet om, hvilke eksisterende test- og demonstrationsfaciliteter, der kan etableres samarbejder og synergi med for at styrke erhvervsfyrtårnet og skabe merværdi. 	2022 og frem
<ul style="list-style-type: none"> Erhvervsfyrtårnet kan blive et springbræt for danske virksomheders deltagelse i EU's rammeprogram for forskning og innovation, Horizon Europe, herunder ved at der søges midler fra rammeprogrammer til innovationsprojekter i regi af erhvervsfyrtårnet. Uddannelses og Forskningsministeriet vil drøfte mulighederne for deltagelse i Horizon Europe med konsortiet, herunder mulighederne for at gøre brug af EuroCenter og netværket EU-DK Support. 	2022 og frem

<ul style="list-style-type: none"> Danmarks Eksport- og Investeringsfond kan tilbyde erfaring, sparring, nationalt og internationalt netværk samt eventuelle finansieringsløsninger til danske start-ups, SMV'er, store virksomheder og eksportører samt storskala kommercielle demonstrationsprojekter inden for grøn teknologi. Fonden kan derfor spille en vigtig rolle for udvikling af erhvervsfyrtårnet. Vækstfonden og/eller EKF i regi af Danmarks Eksport- og Investeringsfond vil deltage på et kommende møde i partnerskabet med henblik på at afsøge dels hvordan udviklingen på områder med et stort erhvervs-, eksport- og klimapotential mest hensigtsmæssigt realiseres, dels hvilken rolle fonden i den sammenhæng kan spille. 	2022-2023
<ul style="list-style-type: none"> For at internationalisere erhvervsfyrtårnets aktiviteter, løsninger og produkter, vil State of Green stille sine markedsføringskanaler til rådighed. State of Green ejer, drifter og udvikler en række digitale platforme, som kan bringes i anvendelse i den forbindelse. State of Green planlægger og deltager desuden løbende i delegationsbesøg, events og oplæg, som kan agere platform for at promovere erhvervsfyrtårnet. Konsortiet vil i andet halvår 2022 gå i dialog med State of Green mhp. at undersøge, hvordan State of Green bedst kan bidrage til at promovere erhvervsfyrtårnet. 	2022 og frem

Sigtelinje 3:

Frem mod 2025 udvikles et sammenhængende energi- og ressourcesystem i Nordjylland med fangstanlæg fra	Tidshorizont
<i>Konsortiet vil med de tildelte midler fra Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse i igangsætte følgende aktiviteter:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Konsortiet vil igangsætte 9 test- og demonstrationsprojekter inden for CO₂-fangst, transport, –anvendelse og lagring, herunder PtX. Faciliteterne skal supplere andre nationale aktiviteter på området, og samtidig understøtte danske virksomheders adgang til komponent- og systemtest. 	2022-2023
<ul style="list-style-type: none"> Konsortiet vil arbejde for at styrke efterspørgslen efter grønne brændstoffer inden for fx søfarten, vejtransporten og luftfarten, ved at gøre det mere attraktivt for virksomheder at anvende grønne brændsler. 	2023
<i>Parterne er enige om at igangsætte følgende yderligere aktiviteter:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Konsortiet vil arbejde på at etablere et storskala demonstrationsprojekt med fokus på fangst af CO₂ fra en større nordjysk punktkilde. Arbejdet vil bl.a. ske på baggrund af erfaringerne fra test- og demonstrationsprojekterne inden for CO₂ i Nordjylland. 	2023
<ul style="list-style-type: none"> Med afsæt i erfaringerne fra test- og demonstrationsprojekter om anvendelse af indfanget CO₂ vil konsortiet påbegynde udarbejdelse af en plan for samarbejder om distribution af CO₂ til produktion af brændstoffer til transportsektoren m.v. 	2022

Sigtelinje 4:

Frem mod 2025 opdyrkes CCUS-værdikæden i Danmark således, at danske virksomheder kan være leverandører af teknologi og løsninger til fremtidens grønne erhverv inden for CCUS	Tidshorizont
<i>Konsortiet vil med de tildelte midler fra Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse i igangsætte følgende aktiviteter:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Konsortiet vil udvikle og forberede nordjyske SMV'er til at blive leverandører til fremtidens grønne produkter og løsninger inden for CO₂-fangst, –anvendelse og lagring. Indsatsen vil have fokus på individuel forretningsvejledning af relevante virksomheder om erhvervspotentialerne i CCUS herunder med mulighed for tilskud til indkøb af maskiner og udstyr. 	2023

<i>Parterne er enige om at igangsætte følgende yderligere aktiviteter:</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Konsortiet vil arbejde for, at der igangsættes en indsats om styrkelse af iværksætteri til at understøtte den langsigtede udvikling af erhvervsfyrtårnet bl.a. gennem etablering af lærings- og udviklingsmiljøer med afsæt i de gennemførte test- og demonstrationsprojekter, hvor der kan skabes integrerede inkubationsmiljø for startups og etablerede virksomheder samt med tilknyttede uddannelsesinstitutioner. 	2022
<ul style="list-style-type: none"> Virksomhedernes innovationssamarbejde med verdensførende virksomheder og forskningsmiljøer om udvikling af CCUS, kan være et vigtigt element i udviklingen af erhvervsfyrtårnet. Det vil Uddannelses- og Forskningsministeriet og Udenrigsministeriet understøtte, herunder med fokus på særligt udvalgte lande og regioner, fx via de danske innovationscentre, der drives sammen med Trade Council, og bilaterale samarbejdsaftaler om forskning og innovation. Fokus vil blandt andet omfatte potentiale for at styrke netværk mellem nationale aktører, samarbejde om fælles forsknings- og innovationsprojekter og udvikling af nye forretningsmodeller for CCUS. 	2022 og frem

Sigtelinje 5:

Frem mod 2025 udvikles fremtidens grønne arbejdsstyrke med Nordjylland som foregangsregion	Tidshorizont
<i>Konsortiet vil med de tildelte midler fra Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse i igangsætte følgende aktiviteter</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Konsortiet vil gennemføre en analyse og kortlægning af de kompetence- og arbejdskraftbehov, der på kort og længere sigt vil gøre sig gældende inden for fangst, transport, lagring og anvendelse af CO₂. 	2023
<ul style="list-style-type: none"> Konsortiet vil i samarbejde med nordjyske erhvervsskoler og vidensinstitutioner igangsætte konkrete kompetenceudviklingsforløb, som skal udvikle og styrke forskellige uddannelses tilbud i landsdelen og udvikling af virksomhedernes kompetencer inden for grønne teknologier og løsninger. Forløbene vil bl.a. tage afsæt i workshop- og praktikforløb, udarbejdelse af grønne kompetenceplaner samt skræddersyet kompetenceudvikling i virksomhederne. Uddannelses- og forskningsministeriet har lavet en større kortlægning af, hvordan der arbejdes med grøn omstilling i de videregående uddannelser. Her er også udarbejdet cases, der beskriver, hvordan grøn omstilling indgår i uddannelserne. Projektets resultater kan derfor benyttes som inspiration til arbejdet. 	2023
<ul style="list-style-type: none"> Konsortiet vil informere og vejlede virksomheder i tiltrækning af international arbejdskraft. 	2023
<ul style="list-style-type: none"> Konsortiet vil afholde en række informationsseminarer og idéudvekslingsarrangementer mhp. at matche virksomhederne med den nyeste forskningsmæssige viden på området. 	2023
<i>Parterne er enige om at igangsætte følgende yderligere aktiviteter</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Opkvalificeringsindsatsen i Nordjylland skal understøtte udviklingen af erhvervsfyrtårnet. Beskæftigelsesministeriet kan derfor gennem VEU-koordinatorerne i de regionale arbejdsmarkedskontorer understøtte mulige opkvalificeringsforløb, som imødekommer arbejdsmarkedets efterspørgsel inden for fangst, transport, lagring og anvendelse af CO₂. Det kan konkret ske ved, at VEU-koordinatorerne bidrager til at etablere og facilitere mulige samarbejder om konkrete opkvalificeringsforløb og uddannelse for beskæftigede og ledige mellem lokale virksomheder og virksomheds-/brancheklynger, uddannelsesinstitutioner, jobcentre, og arbejdsmarkedets parter. Konsortiet vil drøfte med Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, hvordan opkvalificeringsindsatsen kan understøtte udviklingen af erhvervsfyrtårnet. 	2022-2023
<ul style="list-style-type: none"> Beskæftigelsesministeriet kan understøtte erhvervsfyrtårnet i den internationale tiltrækning-, rekrutterings og fastholdelsesindsats i Nordjylland gennem Workindenmarks indsatser og konkrete ydelser til virksomheder ift. både højt kvalificeret og faglært arbejdskraft samt ved EURES samarbejdet. Konsortiet vil drøfte med Arbejdsmarked og Rekruttering, hvordan de kan understøtte udviklingen af erhvervsfyrtårnet. 	2022-2023
<ul style="list-style-type: none"> Partnerskabet vil arbejde for en sammenhængende indsats mellem erhvervsfyrtårnets aktiviteter og allerede etablerede offentlige initiativer inden for uddannelse, beskæftigelse, kompetenceudvikling og international arbejdskraft. 	2023

